

SAMOSTATNÝ VEDOUCÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE – TURISTICKÉ ZAMĚŘENÍ

Aplikace výchovných a vzdělávacích metod

APLIKACE VÝCHOVNÝCH A VZDĚLÁVACÍCH METOD

- Sebevýchova – osobnost vedoucího
- Výchovné a vzdělávací metody
- Skupinová dynamika
- Vývojová specifika jednotlivých skupin dětí
- Rituály – výchovný prostředek

SEBEVÝCHOVA – OSOBNOST VEDOUCÍHO

Vedoucí kolektivu dětí a mládeže:

- Je přirozenou neformální autoritou
- Je dobrým vzorem pro své svěřence
- Je spolehlivý
- Své svěřence nepřehlíží
- Má ke svým svěřencům úctu
- Rozumí hodnotovým žebříčkům svých svěřenců

SEBEVÝCHOVA – OSOBNOST VEDOUCÍHO

Pokud platí tyto podmínky je
možná výchova nápodobou
vzoru, kterým je takový
vedoucí.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ METODY

Vhodné jsou:

- **Výchova zážitkem**

prožitek, zážitek, zkušenost

Zkušenost vzniká ze zážitku na základě rozboru.

- **Dobrodružná výchova**

výzva, překonání překážky, outdoor sporty

Zaměření na interpersonální a intrapersonální vztahy.

Sjíždění řeky, VHT, lezení po skalách.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ METODY

Přírodní výchova

rozvoj osobnosti, vztahů a vztahu k přírodě

- Výchova v přírodě

Aktivity v přírodním prostředí

- Výchova přírodou

Působení přírodního prostředí

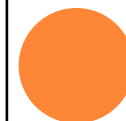
- Výchova pro přírodu

Učení o přírodě a environmentální výchova

POTENCIÁL PŘÍRODNÍ VÝCHOVY A JEJÍ PŘÍNOS PRO JEDINCE, PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ A SPOLEČNOSTI (UPRAVENO DLE D. R. LATES)

PSYCHOLOGICKÉ	SOCIOLOGICKÉ	VZDĚLÁVACÍ	FYZICKÉ	ZDRAVOTNÍ
sebepojetí, sebepředstava	empatie, sounáležitost	alternativní vzdělávací přístupy	zdatnost	redukce stresu
sebedůvěra	týmová spolupráce	vztah k přírodě	vytrvalost	zdravý životní styl
výkonnost, efektivita činnosti	respektování ostatních	ochrana přírody	síla	zdraví jako hodnota
vnímavost, prožívání	komunikace	kreativní řešení problémů	koordinační schopnosti	zásady správné výživy
schopnost reál.pohledů, názorů	sebekontrola v jednání	hodnotová orientace	uvolnění	kontrola zdravotního stavu
sebeuspokojení	přátelství	Outdoor dovednosti	prostorová orientace	
sebeuznání	schopnost řešení konfliktů	Outdoor sporty a aktivity		
sebeúcta	hodnotová orientace	tvořivost		

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ METODY

Výchovné a vzdělávací metody je dobré vhodně kombinovat, a to zejména v závislosti na věku účastníků. Kombinujeme je mezi sebou, ale i s vhodnými konvenčními metodami vzdělávání jako je skupinová práce, řešení problému, hry a modelové situace.

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

Vývojové fáze skupinové dynamiky:

- 1. fáze - **Start**
- 2. fáze - **Kvašení**
- 3. fáze - **Stabilizace**
- 4. fáze - **Optimum**
- 5. fáze – **Úpadek**

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

Start

- Při každé větší změně skupiny
- Zdrženlivost
- Nedůvěra
- Hledání norem

Program v první fázi je dobré zaměřit na rozvoj osobních vztahů. Na začátku zařadit icebreakers na odbourání prvotního ostychu a základní seznámení.

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

Kvašení

- Boj o moc
- Boj o pozice
- Prohlubování pravidel

Je třeba pracovat se signály, které vysílá skupina. Cílem je tým stabilizovat a udržet jeho členy v činnosti. Pestřejší program, stále něco nového. Věnujeme se stále budování vztahů a vědomí základních pravidel. Zdržení se nám v budoucnu vrátí.

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

Stabilizace

- Konec vytyčování území
- Akceptování druhých
- Pocit sounáležitosti se skupinou
- Vysoká úroveň komunikace

Program je vhodný složit z výzev, úkolů a cílů. Vhodné pro učení a téměř jakoukoliv aktivitu.

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

Optimum

- Ještě větší semknutí
- Nadřazenost cíle skupiny nad cíly vlastními
- Tým je plně schopen mít samosprávu

Fáze vhodná i na velmi obtížné úkoly. Díky velkému semknutí dochází ke ztrátám zábran. Vhodné zařadit aktivity na komunikační bezpečnost (internet, cizí osoby ve městě apod.).

SKUPINOVÁ DYNAMIKA

Úpadek

- Vyčerpání
- Nic už je nepřekvapí
- Pocit „nic nového už nepřijde“

Včas si všimnout příznaků a nabídnout nový cíl, novou výzvu. Něco, co ještě tým nevyřešil. Pak ho opět posuneme do fáze stabilizace.

VÝVOJOVÁ SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN

Mladší školní věk (6-8 let)

- Hravost
- Krátká doba soustředění
- Pohádky
- Chlapci se s dívkami bez ostychu mísí
- Rozkolísanost
- Zranitelnost
- Rozvoj řeči ještě stále překotný

VÝVOJOVÁ SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN

Střední školní věk (9-12 let)

- Hrdinské eposy
- Zklidnění
- Roste vliv party
- Pravidla skupiny nad pravidly rodiny
- Chlapci a dívky se oddělují

VÝVOJOVÁ SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN

Pubescence (12-15 let)

- Hormonální bouře
- Vlastní jazyk
- Touha být jiný
- Touha být přijat mezi starší, být starší
- Hrubé chování, sprostá slova
- Smutnění

VÝVOJOVÁ SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN

Adolescence (15-22 let)

- Období srovnání se se změnami
- Klidnější období než předešlé
- Snadná unavitelnost
- Vysoce hodnocena spravedlnost a morálka, zejména těch druhých a společnosti
- Chlapci a dívky se opět přirozeně propojují
- Období hledání životní cesty

VÝVOJOVÁ SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN

Dívky

- Tvořivější
- Přemýšlivější
- Vyspělejší
- Méně soutěživé
- Sociálně a emočně citlivější

VÝVOJOVÁ SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN

Chlapci

- Soutěživější
- Rádi se vzájemně srovnávají
- Mají rádi bojovky, pohyb a překonávání překážek

RITUÁLY – VÝCHOVNÝ PROSTŘEDEK

- Rituály rámují a strukturují den, život, činnost
- Potřeba iniciačních rituálů
- Společnost iniciační rituály přestala nabízet

Pokud nepřijdou utvoří si je vrstevníci sami

- **První krádež**
- **Šikana mladších**
- **Vandalství**
- **Cigareta**

Dětská sdružení mají obrovský potenciál nabídnout iniciační a jiné rituály!!!

